

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نپاشد تن من مباد / بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم / از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

نویسنده: الکساندر مزیایف*(ALEXANDER MEZYAEV)

برگردان: ا. م. شبیری

۰۳ اگست ۲۰۲۳

اجلاس روسیه و افریقا- آیا ارباب از سوی غرب جمعی موفقیت آمیز بود؟

تأملاتی در مورد اجلاس سن پترزبورگ (قسمت اول)

۲۶-۲۹ جولای بی‌تردید، یک رویداد بی‌سابقه در روابط روسیه و افریقا بود. علی‌رغم مشکلات قابل توجه مرتبط با ارباب افریقا توسط غرب برای عدم حضور در روسیه، اجلاس سن پترزبورگ در سال ۲۰۲۳ حتی در مقایسه با اجلاس سوچی ۲۰۱۹ که ظاهراً موفق بود، مهم‌تر بود...

از ارباب شروع می‌کنیم که آشکارا **تأثیر منفی** بر اجلاس دوم داشت. قبل از هر چیز، موضوع نمایندگی کشورهای افریقائی در این اجلاس مورد توجه کنیم. آمار به وضوح به نفع ما نیست: اگر در اجلاس سوچی رؤسای جمهور و یا نخست وزیران ۴۳ کشور شرکت داشتند، در اجلاس سن پترزبورگ فقط ۲۱ نفر در چنین سطح حضور یافتند (۱۶ رئیس جمهور و پنج نخست وزیر). خود این، ناموفق به نظر می‌رسد. با این حال، تجزیه و تحلیل جزئیات «مشارکت‌ها»، زمینه درک دقیق‌تر رویدادها را فراهم می‌کند.

اول، جدا کردن سطح سران کشورها از سطح سران دولت‌ها، همیشه ماهیت پدیده را منعکس نمی‌کند. بنابراین، برای مثال، برای اتیوپی، بالاترین سطح نمایندگی دقیقاً رئیس دولت است و نه رئیس کشور. هیأتی به سرپرستی نخست وزیر که عالی‌ترین رهبر کشور است، وارد سن پترزبورگ شد.

در موارد دیگر، آمدن نخست وزیر به جای رئیس جمهور نیز به معنای کاهش سطح روابط نیست. بنابراین، هیأت الجزایر در واقع به ریاست نخست وزیر، نه رئیس جمهور در اجلاس کرد. با این حال، همه به خوبی به خاطر دارند که رئیس جمهور الجزایر چندی پیش به روسیه سفر کرده بود. علاوه بر این، او همراه با رئیس جمهور فدراسیون روسیه در مجمع اقتصادی صحبت کرد. همین امر در مورد زامبیا نیز که معاون رئیس‌جمهور آن در این اجلاس حضور داشت، صدق می‌کند. نخست وزیر این کشور نیز چند هفته پیش به روسیه آمد و با ولادیمیر پوتین دیدار کرد. کاهش سطح هیأت نمایندگی باید به طور جداگانه مورد ارزیابی قرار گیرد.

علاوه بر این، هیأت‌هایی که توسط معاونان رئیس‌جمهور رهبری می‌شدند (به عنوان مثال، نیجریه، نامیبیا، گینه استوایی، سودان جنوبی)، نباید به عنوان کاهش سطح یک هیأت نمایندگی در نظر گرفته شود و در نهایت، غیرممکن است که تعدادی از کشورهای را که در آن‌ها درگیری مسلحانه جریان دارد، به عنوان پائین آوردن سطح هیأت ارزیابی کنیم. بنابراین، کاملاً واضح است که جمهوری سودان نمی‌توانست نخست وزیر و یا رئیس جمهور را در رابطه با جنگی که در پایتخت آن در جریان است، اعزام نماید. (در ضمن، درست در حین اجلاس، سفارت روسیه از خارطوم، پایتخت سودان تخلیه شد و حالا در بندر سودان مستقر خواهد شد).

با وجود این، تصور این که غرب نتوانست از مشارکت تعدادی از کشورهای افریقائی در اجلاس سن پترزبورگ ممانعت کند، اشتباه است. **جلوگیری شد، اما نه در مقیاسی که رسانه‌های غربی توصیف می‌کنند**. اولاً، نمایندگان پنج کشور در هیچ سطحی شرکت نکردند. در اجلاس سوچی نیز پنج کشور شرکت نکرد. و سه کشور از آن‌ها همان بوتسوانا، لسوتو، سان‌تومه و پرنسیپ هستند. کنیا و لیبیا «امتناع‌کنندگان» جدید بودند. اما از دو کشور گینه بیسائو و کامرون که اصلاً به سوچی نیامدند، در سن پترزبورگ، در سطح رؤسای جمهور نمایندگی داشتند.

دوم، کاهش سطح هیأت نمایندگی تا حد نامحسوس فقط به چهار کشور مربوط می‌شود. غنا (وزیر امنیت)، مالاوی (وزیر کشاورزی)، جیبوتی (وزیر انرژی) و ساحل عاج (سفیر این کشور در المان) از جمله این موارد هستند. بقیه کاهش نیز (توگو، گابن، چاد و غیره)، اگر چه در سطح وزرای خارجه بود، اما همچنان قابل توجه است.

سوم، شایان ذکر است که توجه به تفاوت بین کاهش سطح هیأت‌های همان کشورهای شرکت‌کننده در اجلاس سال ۲۰۱۹ با دولت‌های جدید افریقائی لازم است. از این منظر، اکثر کشورهایی که با سطح پائین نمایندگی شرکت کردند، کشورهای دیگر هستند (نیجریه، کنیا، گینه). در عین حال، در برخی موارد، چنین تصمیمی توسط همان دولت‌ها (گینه استوائی، موریتانی، ماداگاسکار) اتخاذ گردید.

چهارم، در ارزیابی کاهش سطح هیأت‌ها باید سیاست کلی دولت‌های مربوطه را در نظر گرفت. بنابراین، سطح هیأت‌های نمایندگی کشورهای آشکارا طرفدار غرب اهمیت جدی ندارد. در این رابطه، تصمیم کشورهایی که روابط بسیار دوستانه با روسیه دارند، در درجه اول، آنگولا (که اتفاقاً رئیس جمهور آن در زمان شوروی از آکادمی نظامی-سیاسی لنین فارغ‌التحصیل شد) غیرمنتظره است...

و بالاخره، پنجم، در اجلاس سن‌پترزبورگ، تعدادی از کشورها، از جمله، اریتره و بوروندی سطح هیأت‌های نمایندگی خود را در مقایسه با سوچی ۲۰۱۹ ارتقاء دادند.

بنابراین، معلوم می‌شود که شرکت کشورهای افریقائی در دومین اجلاس سران روسیه و افریقا دارای ظرایف بسیار مهم است و مجموع آن‌ها تصویری کاملاً متفاوت از همسوئی سیاسی با تصویر سیاه و سفید رسانه‌های غربی ارائه می‌دهند. اتفاقاً دلیل نیامدن برخی از رهبران مثبت بود. ما کیستی آن‌ها را به وضوح دیدیم. در میان آن‌ها کسانی هستند که بسیار فعالانه از چهره‌های مترقی تقلید می‌کنند. برخی‌ها که به سن‌پترزبورگ نیامدند، نه تنها کاملاً وابسته به غرب، بلکه... به ویژه در عرصه لفاظی‌های ضدغربی فعال هستند. بارزترین نمونه در این زمینه، ویلیام روتو، رئیس جمهور کنیا بود. او در سخنرانی‌های خود به عنوان یک قهرمان فعال در مبارزه با استعمارنو ظاهر شد. اما، زمانی که بحث جدی در مورد این مشکلات به میان آمد، او به طور کلی از شرکت در اجلاس سر باز زد. دلایل دقیق امتناع ویلیام روتو از شرکت در اجلاس روسیه و افریقا را نمی‌دانیم (دقیقاً دلیل عدم شرکت این کشور و اعزام نکردن مقام پائین‌تر به جای او نیز برای ما روشن نیست). با این حال، ما از تعلیق پرونده روتو در دادگاه کیفری بین‌المللی اطلاع داریم. تعداد کمی از

مردم این موضوع را به خاطر دارند. اما، ویلیام روتو در سال ۲۰۱۶-۲۰۱۱ در روی صندلی اتهام دادگاه کیفری بین‌المللی نشسته بود. پرونده روتو بسته نشد، او تبرئه نیز نشد. و این بدان معنی است که پرونده او هر وقت می‌تواند دوباره به جریان افتد... (به هر حال، در اجلاس روسیه و افریقا، نماینده یکی از بزرگترین کشورها مردی بود، که ۱۰ سال از عمر خود را در زندان دادگاه کیفری بین‌المللی گذرانده است – در این مورد در آینده بیشتر توضیح خواهم داد).
حالا در باره نتایج مثبت اجلاس سن‌پترزبورگ. نتایج مثبت بسیار قابل توجه هستند و با اطمینان کامل می‌توان گفت که آن‌ها تمام جنبه‌های منفی را به طور کامل جبران کردند.

اولاً، **بیانیه اجلاس سران** که تصویب شد، بسیار مهمتر از بیانیه اجلاس سوچی در سال ۲۰۱۹ به نظر می‌رسد. موضوعات اصلی بیانیه ۲۰۲۳ عبارتند از: ایجاد مکانیسم مشارکت و تدوین اصول اساسی مذاکره بین روسیه و افریقا؛ همکاری در عرصه‌های سیاسی، حقوقی، تجاری و اقتصادی؛ همکاری در زمینه‌های امنیتی، علمی، فنی، انسانی، فرهنگی، ورزشی و جوانان؛ همکاری‌های اطلاعاتی و همچنین، همکاری در زمینه‌های آموزشی، بهداشتی و در زمینه حفاظت از محیط زیست و آب و هوا.

از میان تزه‌های اصلی در حوزه سیاسی، شایان ذکر است که:

۱- تعیین هدف همکاری بین روسیه و کشورهای افریقائی: **تشکیل نظم جهانی چندقطبی عادلانه‌تر، متعادل‌تر و پایدارتر؛**

۲- هماهنگی اقدامات روسیه و کشورهای افریقائی در سازمان ملل متحد، در درجه اول، در شورای امنیت سازمان ملل متحد. موضوع اصلی چنین هماهنگی عبارت است از: مبارزه با تحریم علیه کشورهای افریقائی؛

۳- مخالفت مشترک علیه استفاده از ابزارها و روش‌های غیرقانونی یک جانبه، از جمله، استفاده از اقدامات قهری برای دور زدن شورای امنیت سازمان ملل متحد و کاربست فراسرزمینی آن و همچنین تحمیل رویکردهائی که قبل از هر چیز، به آسیب‌پذیرترین‌ها صدمه می‌زند و امنیت بین‌المللی غذا و انرژی تضعیف را می‌کند؛

۴- اقدامات مشترک برای تکمیل روند استعمارزدائی افریقا (شامل جبران خسارت اقتصادی و انسانی وارد شده به کشورهای افریقائی در نتیجه سیاست استعماری)؛

۵- مخالفت مشترک با مظاهر سیاست استعمارنو با هدف تضعیف حاکمیت دولت‌ها، سلب آزادی تصمیم‌گیری مستقل و همچنین غارت منابع طبیعی.

ثانیاً – برنامه عمل سال‌های ۲۰۲۳-۲۰۲۶ تصویب گردید.

ثالثاً – جلساتی در سطح انجمن‌های همگرایی با شرکت اتحادیه آفریقا، مشارکت جدید برای توسعه آفریقا، جامعه آفریقای شرقی، اتحادیه مغرب عربی، بازار مشترک برای شرق و جنوب آفریقا، سازمان توسعه بین دولتی، جامعه اقتصادی مرکزی کشورهای آفریقایی، جامعه اقتصادی کشورهای آفریقای غربی برگزار شد. علاوه بر این، رهبری بانک صادرات و واردات آفریقا که تأمین مالی بزرگترین پروژه‌های منطقه تجارت آزاد در آفریقا را بر عهده دارد، پذیرفته شد.

و در نهایت، رابعاً در مورد سه موضوع: جلوگیری از مسابقه تسلیحاتی در فضاء، همکاری در زمینه تضمین امنیت اطلاعات بین‌المللی و تقویت همکاری در زمینه مبارزه با تروریسم بیانیه مشترک صادر شد. دیدارهای دوجانبه جداگانه از ویژگی‌های اجلاس روسیه و آفریقا بود. رهبران آفریقا چنین دیدارهایی را در اجلاس سران «غرب» تجربه نکرده‌اند.

سران کشورهای آفریقایی (از جمله رئیس جمهور کنیا، ویلیام روتو – نفر آخر از سمت چپ)، «سوار» بر اتوبوس در لندن

از سران کشورهای آفریقایی در اجلاس سن پترزبورگ چنین استقبال شد

رئیس جمهور روسیه همانطور که وعده داده بود، با همه سران کشورهای آفریقایی که وارد اجلاس شده بودند، به طور جداگانه دیدار کرد (ضمناً، مقامات کشور ما با نمایندگان کشورهای آفریقایی که هیأت‌هایی در «سطح پائین»، اما مناسب فرستاده بودند نیز ملاقات کردند). (بعضی از جلسات از جذابیت خاصی برخوردار بود. به عنوان مثال، ملاقات با رهبران تعدادی از کشورهای آفریقایی که ... به اجلاس اخیر «آفریقا و آمریکا» دعوت نشده بودند.

یکی از این رهبران که آمریکایی‌ها دعوت نکرده بودند، در سن پترزبورگ در سمت راست رئیس دولت روسیه ایستاد. به هر حال، در مورد این مسأله و سایر دیدارهای ویژه رئیس جمهور فدراسیون روسیه در طول اجلاس در مقاله بعدی توضیح خواهیم داد.

منبع: [وبگاه بنیاد فرهنگ ستر اتریش یک](#)

---

*- در باره نویسنده: دکترای حقوق، پروفسور، رئیس دپارتمنت حقوق اساسی و حقوق بین‌الملل دانشگاه مدیریت «تیسبی» (تاتارستان)؛ معاون سردبیر مجله حقوق بین‌الملل قازان (از ۲۰۰۷ تاکنون)؛ عضو انجمن جهانی حقوق بین‌الملل (عضو کمیته حقوق بشر این انجمن)، انجمن سیاست خارجی فدراسیون روسیه، انجمن مطالعات بین‌المللی روسیه، انجمن روسیه و افریقا، عضو گروه وکلای مدافع سلابادان میلو شویچ، رئیس جمهور مقتول صربستان در دادگاه لاهه- مترجم

۱۱ مرداد-اسد ۱۴۰۰